

UTRIKESUTSKOTTETS UTLÅTANDE 3/2000 rd

Statsrådets utredning om EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik: Rapport till Europeiska rådet i Feira samt yttrande från rådets juridiska avdelning om fördragsändringar

Till utrikesministeriet

INLEDNING

Remiss

Utrikesministeriet sände den 8 juni 2000 ett utkast till rapport till Europeiska rådet i Feira om förstärkning av den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitiken samt ett yttrande från rådets juridiska avdelning om behovet att ändra fördraget om Europeiska unionen för att genomföra EU:s säkerhets- och försvarspolitik (USP 15/2000 d) till utrikesutskottet för känne-

dom. Det är fråga om en mellanrapport till toppmötet i Feira som Europeiska rådet i Helsingfors förutsatte.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- utrikesminister Erkki Tuomioja
- ambassadör Antti Sierla, utrikesministeriet.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Ett viktigt mål med förstärkningen av den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitiken under Finlands ordförandeperiod var att skapa sådana politiska och administrativa arrangemang med hjälp av vilka EU-ledda krishanteringsoperationer kan genomföras. Krishanteringen intogs i Europeiska unionens uppgifter genom Amsterdamfördraget.

Ett detaljerat genomförande av besluten från Europeiska rådet i Helsingfors om nya strukturer och resurser har inletts under Portugals ordförandeskap genom bl.a. interimistiska strukturer (interimistiska kommittén för politik och säkerhetspolitik, det interimistiska militära orga-

net) med målsättningen att arrangemangen skall bli bestående år 2001.

Under Portugals ordförandeperiod har dessutom förberetts tredje länders deltagande i den EU-ledda krishanteringen, Europeiska unionens och Natos samarbete i detta sammanhang samt en utveckling av civil krishantering i enlighet med besluten från Europeiska rådet i Helsingfors.

Europeiska rådet i Helsingfors beslutade om målsättningen (headline goal) för utvecklande av militära resurser för krishanteringen för att unionen inom ramen för dem skall kunna utföra så kallade Petersberguppdrag med eller vid behov utan Natos resurser. Målet är en styrka på 50 000—60 000 man samt nödvändiga styrkor från sjö- och flygstridskrafterna. Avsikten är att

medlemsstaterna skall vara i stånd att inom 60 dagar sätta in denna styrka och under minst ett år underhålla den.

Enligt en utredning till utskottet har alla medlemsstater i huvuddrag kunnat omfatta utkastet till rapport. Rådets juridiska avdelning har kommit till den slutsatsen att fullföljandet av uppgifterna inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken inte förutsätter ändringar i fördragen.

Utskottet anser det positivt att den civila krishanteringen har beaktats i utkastet till rapport på ett sätt som Finland önskat. För den civila krishanteringen bör skapas en stark mekanism på samma sätt som för den militära krishanteringen. Hittills har konkreta mål satts upp för de polisiära resurserna; fram till år 2003 skall totalt 5 000 civila poliser finns att tillgå för detta ändamål. Utskottet skyndar på mål för den civila krishanteringen även i fråga om förebyggande av kriser. Utskottet stödjer Finlands ambitioner att öka frivilligorganisationernas andel i den civila krishanteringen.

Målsättningen i slutsatserna från Europeiska rådet i Helsingfors att skapa metoder för tredje länders deltagande i krishanteringssamarbetet om de så önskar ingår med oförändrat innehåll i utkastet till rapport.

Av militära allmänna mål har i utkastet till rapport fastställts bl.a. de allmänna prestationskrav som en operation av armékårsstorlek skulle förutsätta. De är i praktiken desamma som prestationskraven för en KFOR-operation på allmän nivå. Dessutom har fastställts ett antal nödvändiga funktionella kategorier, bl.a. ledningsförmåga, spaning och övervakning, centralisering av trupper till ett område, utveckling av den militära kraften och stridsuthållighet. Utskottet konstaterar att det är fråga om en normal planering av militär krishantering.

Utskottet understryker också medlemsstaternas jämlikhet i den militära krishanteringen och de alliansfria ländernas roll.

I utkastet till rapport konstateras att nästa steg är att inleda en konkret planering. Då gäller det att slå fast vad operationerna innebär uttryckt i militära insatser såsom trupper, specialenheter, spaning och underhåll. Utskottet har informerats om att planeringen kommer att ske med anlitande av Natos sakkunskap, dock så att processen hela tiden leds och övervakas av EU. Det finns planer på att under senare hälften av året ordna en konferens om resursåtaganden där medlemsstaterna meddelar vilka resurser de är färdiga att ge till EU-ledda operationer. Under Sveriges ordförandeskap är det meningen att gå igenom hur eventuella brister skall åtgärdas.

Enligt en utredning till utskottet kommer den styrka som ges för krishanteringssuppgifter från Finland att vara av samma storlek som vårt land i regel har i beredskap för internationell verksamhet förutsatt att denna styrka inte är bunden någon annanstans.

Utlåtande

Utrikesutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att utskottet inte har någonting att anmärka mot utkastet till rapport. Utskottet framhåller vikten av att man i den pågående planeringen av krishanteringen koncentrerar sig på det som Europeiska rådet i Helsingfors och Köln beslutat och inte utvidgar frågan till eventuella mål på längre sikt för att förstärka den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitiken.

Helsingfors den 13 juni 2000

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
medl. Ulla Anttila /gröna
Tytti Isohookana-Asunmaa /cent
Bjarne Kallis /fkf
Ilkka Kanerva /saml
Antero Kekkonen /sd
Juha Korkea-öja /cent

Outi Ojala /vänst
Kalevi Olin /sd
Sirpa Pietikäinen /saml
Mirja Ryyriänen /cent
Hannu Takkula /cent
Matti Tiuri /saml (delvis)
Ben Zyskowitz /saml.

Sekreterare vid sammanträdet var

utskottsrådet Jukka Huopaniemi.

